

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik V., št. 15.
Četrtna številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168.
Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din.
Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Glasi Kmetско-delavske zveze.

Stane letno 42 — Din, mesečno 3-50 Din.

Kupčija z ljudsko krvjo.

V zadnjem času so vesti o novem državnem posojilu vedno pogostejše.

Spominjamo se, da je sklenila država ameriško posojilo in tudi že prejela lepo svoto na račun tega posojila. Čuli smo potem glasove, da nam Amerika neče izplačevati nadaljnjih obrokov posojila, češ da ne uporablja država posojila v namene, ki so bile dogovorjeni t. j. za investicije. Naša vlada je te vesti seveda energično dementirala. Kdor naši vladi verjame, ne sme torej dvomiti, da nam ne bi bilo ameriško posojilo popolnoma izplačano. Če bi se ameriško posojilo res uporabljalo samo za investicije, bi bilo še možno upanje, da bo mogoče zmagovati težke obresti, če bo gospodarstvo moglo baš zaradi teh investicij priti do razmaha. Slišali pa smo težko obdolžitev, da je bila porabljena lepa vsota dolarjev v čudne investicije — za borzno saniranje naše valute. G. Plavšič je to sam priznal takrat, ko je izostalo s takim pompom naznanjeno zboljšanje našega kurza v tujini. Gospoda Plavšiča je odnesel veter, ki pa žal ni prinesel nazaj tistih dolarjev, ki so bili izdani za ponesrečeno akcijo. Dolarjev ni obresti pa bo treba šteti, čutilo bo to ljudstvo, ki ne zna ali pa noče gledati

kako njegovi »voditelji« gospodarijo. — Pa pride še lepše. Ameriško posojilo je ogromno. Pa še ne zadostuje. Vlada pripravlja novo posojilo tokrat — francosko. Pri tem posojilo pa kar odkrito govore, da ne bo za investicije, temveč za armado.

Če vzame občina posojilo za nov vodovod ali šolo, je to lahko gospodarsko pravilno, če ga pa najame zato, da preskrbi svojim redarjem nove uniforme ali sablje, je pa to gotovo gospodarsko nepravilno, čeprav so redarji vse drugače potrebni nego armada. Tako občinsko gospodarstvo bi šlo rakovo pot. Še hujše je seveda, če nastopi takšno pot država. Pravijo sicer kapitalisti, da je močna in dobro opremljena armada potrebna ter utemeljujejo to tako: direktno armada sicer res ne more prinašati nobenih obresti ampak izdatki za armado pridejo v roke lastnim državljanom, ki so zaradi tega zmožnejši davkoplačevalci, na drugi strani pa je dobra armada garancija za ohranitev imetja države in njenih državljanov. Prva utemeljitev bi še nekako držala, čeprav bi bilo bolj pametno delati obleko, stroje, hiše itd., druga pa danes, ko smo preživeli svetovno vojno, nika-

kor ne drži več. Svarilen zgled je Nemčija.

Nemčija je smatrala dobro armado za svojo edino absolutno garancijo. Žrtvovala je zanjo milijarde, pa tudi vso svojo žilavost, svojo nadarjenost sploh vse. Postavila si je tudi res armado, o kateri lahko trdimo, da je bila prva na svetu. In vendar je Nemčija danes na tleh, oropana skoro vsega imetja. Kakšna garancija je bila torej tista armada? In kdo je premagal tisto armado? Res je, združene moči, a med temi združenimi močmi je bila odločilna baš tista, ki je razmeroma najmanj žrtvovala za svojo armado — Amerika. Če ne bi imela Nemčija toliko sovražnikov ne bi bila premagana. Pa kaj je nakopalo Nemčiji toliko sovražnikov? Nemčija se je opirala le na svojo armado, čutila se je močno in zato je opijanena lastne moči pozabila na vse drugo; pozabila je, kaj je pravica in kaj krivica. To je bila njena poguba. Ker je sejala krivico, ji ni pomagala niti najboljša armada sveta.

Isto pot pa koraka danes Francija. Pijana zmage in najbrezobzirnejšega narodnega šovinizma kopiči krivico na krivico. Ne pomagajo nobeni opomini, nobena opozicija v pariškem parlamentu. Vsi razsodni ljudje vidijo, kako se nagiblje

A. L.: Zaplotnikov Francelj v službah Sherlocka Holmesa.

(Prosto po Hugonu Vavrisu.)

(Dalje.)

»Resnično, moka se ne razpoči,« se je smejal Francelj zadovoljno, »toda kako...«

»Čakajte, sedaj nimam časa. To je bil prvi napad. Devetindvajset pa jih imava še pred seboj. Pazite, v trenutku privozi nam nasproti avtomobil. V njem sede anarhisti, ki vas hočejo ustreliti.«

»Mene? Ja, pri vseh hudičih, kako hočete to preprečiti?« je vprašal ves zelen gospod Francelj. Predno pa je to še izgovoril, se je v dalji pokazal v resnici avtomobil, ki se je naglo bližal. Gospod Francelj se je skril v kot in zobje so mu začeli šklepetati.

»Le pogledjte, kaka zanimivost. Za avtomobilom vidite drugega. V njem so moji dečki. Je-li gospod Francelj dobro videl? Avtomobil, ki se je še pred sekundo hitro bližal, je naenkrat šel nazaj rakovo pot.

»Kaj pa je to?«

»No, moji dečki so povsem preprosto svoj avtomobil pripeli na anarhistovskega. Ker pa imajo motor za 30 konjskih sil močnejši, vlečejo gospode dinamitnike ritensko naravnost na policijski komisariat.«

»Kaj takega,« se je smejal zopet gospod Francelj, »to pač gledajo.«

»Le ne smejte se, imamo še osemindvajset napadov pred seboj.«

Prišli so na kolodvor. Tu so stale vrste vojakov, veterancev, požarnih brambovcev itd. Mestni župan je gospoda Zaplotnika genljivo nagovoril, mala družica mu je pa izročila krasen šopek dišečega cvetja.

Nihče ni niti zapazil, da je pobočnik — Sherlock Holmes — spretno in kakor blisk utrgal iz šopka veliko rumeno rožo in skril pod plašč.

Ko so sedeli v vlaku, je rekel Sherlock Holmes:

»Še sedemindvajset.«

»Kako to? Saj je bilo malo preje še osemindvajset?«

»Tu-sem pogledjte,« je dejal Sherlock Holmes in razgrnil šopek, ki ga je podala

deklica Alfonzu XIII. Med listi spodaj je zapazil Francelj čudovit stroj.

»Kaj je to?«

»Ženialen domislek. To je majhen strojček za brezžično telegrafijo, ki je imel nalogo užgati dinamitno patrono, skrito v stebelu šopka.«

»Di-di-na...? Za božjo voljo, ne držite te stvari vendar tako neprevidno.«

V istem trenutku je Francelj vrigel gorečo cigareto skozi okno.

»Ničesar se ne bojte. Glavni del peklenškega stroja je bil skrit tu v tej roži, ki sem jo pravočasno odstranil. Anarhisti so naš opazovali z daljnogledi raz stolp sv. Jakoba in začeli stikati svoje aparate za brezžično telegrafijo ravno v trenutku, ko ste prejeli od družice šopek. Ta aparat tukaj bi moral začeti delovati in užgati patrono. Še trenotek in odleteli bi bili na oni svet takorekoč brezžično.«

Francelj je od strahu onemel nad prebrisanostjo anarhistov. Sam pri sebi pa je mislil, da je Sherlock Holmes vendarle še prebrisanjši nego vsi dinamitniki skupaj.

Proletarci, pripravimo se na dostojno proslavo Prvega maja!

v enak prepad kakor Nemčija pod Viljemom in prerokujejo ji tudi enako usodo. Sama se zaveda, da bo morala s krvjo braniti svoj imperializem. Lastne krvi pa ima Francija premalo, da bi se čutila varno pred Nemci. Zato išče zaveznikov, ki bi bili pripravljeni iti v mesnico za obrambo krivice. Pa kakor je bila Francija pred svetovno vojno, takrat ko je še sama trpela pred krivicami od strani Nemčije, politično središče, privlačna sila vseh tistih, ki so trpeli pred nemškim nasiljem, tako obračajo danes narodi po vrsti Franciji hrbet... Že danes je precej osamljena, še bolj pa bo, če bo vztrajala v svoji politiki brezobzirne maščevalnosti. Ne smemo se zato čuditi, če se je spomnila Francija na junaške Jugoslovane, ki so vajeni življenja na bojnih poljanah tako kakor Parižan pernec. Verjame, da bi bil Franciji takšen zaveznik vrolo dobrodošel. In danes govore, da dobimo od Francije 300 milijonov frankov na posodo, porabi naj se ta denar za oboroževanje naše armade, in kar je še najlepše pri celi stvari: med Francijo in Jugoslavijo se sklene vojaška konvencija, seveda samo v »obrambene« svrhe.

Torej, ker se Francija zaveda, da se ji bo treba mogoče že v doglednem času braniti zaradi svoje nasilne, maščevalne nepopustljivosti, naj se zadolži Jugoslavija, naj Jugoslavija svojo armado pripravi za boj s francoskim denarjem, da bo smela potem prilivati kri svojih sinov za »visoke pravice« Francozov, ko bodo te »napadli« Nemci. In da bo mera francoske rafiniranosti in naše gluposti prav do roba polna, naj imajo ves dobiček — francoski velekapitalisti; Jugoslavija ne dobi na roko 300 milijonov frankov, temveč dobi za to vsoto orožje iz francoskih tovarnen in arzenalov, najbrž predvsem tisto orožje, ki je za Francoze že premalo moderno.

Slabo mnenje mora imeti francoska vlada o nas, da si sploh upa priti s takim predlogom na dan.

Vendar se v svojem mnenju o naši vladi ni zmotila. Čujemo, da ministrski svet ni z ogorčenjem zavrnil take ponudbe, nasprotno »zelo temeljito proučuje zadevo, ki bo v kratkem zrela«.

»Še sedemindvajset!« je globoko vzdihnil Francelj.

»Najhujše pri celi stvari je, da sem od ostalih napadov ugotovil samo 26 slučajev. Enega nisem in nisem mogel odkriti, čeprav je popolnoma jasno, da se izvrši. Toda upam, da nam bo sreča milostljiva.«

Potovanje je Francelju hitro minevalo. Nekaj časa je gledal skozi okno dvornega vlaka, nekaj časa je čital, pa zopet poslušal Sherlocka Holmesa, ki je tiho igral na svoje gosli. Te je vozil vedno s seboj in Francelju je bilo znano, da slavn detektiv preganja in lušči pri igri najbolj zapletene kriminalne slučaje. Vsak detektiv ima, kakor znano, kako tako za ljubljeno stvarico, ki mu prede misli. Eden riše najbolj čudovite črčičare na papir, drugi zлага kamenčke ali gumb v vrste, dela okraske, no. Sherlock Holmes pa je igral na gosli.

Naenkrat se je zavedel Zaplotnik, da je lačen.

»Kaj bomo kosili, gospod Sherlock Holmes.«

»Boste silno presenečeni!« je odvrnil s posebnim nasmehom Sherlock Holmes.

»Kako to?«

Parlament, ki bo moral o tem končno odločiti, bi moral začutiti udarec v lice, ki mu ga pripravljajo francoski kapitalisti. Posamezni poslanci so lahko zaslepljeni od »zaslužka«, a večina? Kdo ve, kakšna bo večina? Ali bo molče kimala? Ali bo metala ljudstvu pesek v oči z narodnimi in verskimi »ideali«? Kdo ve, kaj bo in kako bo, ko se snide parlament 18. t. m. — Kajti čudno, zelo čudno je volilo ljudstvo v svojem razkosanju, tako čudno, da parlamenta morebiti sploh ne bo! Trpljenje pa bo in bo ostalo, dokler se ljudstvo ne zave svoje moči, ki jo ima le, če se vsi trezni udeležijo skupnega organizacijskega delovanja. Kajti le lastno delovanje delavnega ljudstva bo odstranilo pri vseh strankah »voditelje«, ki — kupčujejo z ljudsko krvjo.

Tedenski pregled.

Ponedeljek 2. aprila: Francosko posojilo — najbrž vojno poročajo, ne znaša 30, ampak 300 milijonov. — Za turškega poslanika v Belgradu je imenovan Bofibeg. — Bolgarske ministre iz Radoslavovega vojnega kabineta so obsodili deloma na smrt, deloma na došmrtno ječo. — Lonzanska konferenca se bo nadaljevala v sredini tega meseca. — Spopad med francoskimi vojaki in nemškimi delavci. Krog sto delavskih žrtev. — Pri Dunaju so avstrijski fašisti »Hackenkreuzlerji« napadli s streljanjem skupino neoboroženih socialističnih zaupnikov. Žrtev ni bilo.

Torek 3. aprila: Minister za socialno politiko je določil posebno komisijo, ki naj prouči invalidski zakon. Ne bo nič hudega. — Seipel se je med svojim bivanjem v Italiji dogovarjal z donom Sturzom o ustanovitvi internacionale (črne seveda!). — Opozicionalci v Rumuniji nadaljujejo svoj boj proti ustavi. — V novi Turčiji so se vneli parlamentarni boji za nadvlado ene ali druge stranke. — Revolucija v Rio Grande del Sud (Brazilija). — Javirinsko ozemlje, radi katerega sta živeli v smrtnem sovraštvu, sta si Češkoslovaška in Poljska razdelili. Prvi korak k vstopu Poljske v Malo antanto. — Prelata Butkiewiczza so boljševiki baje ustrelili. Buržuji so pokoncu, kakor še niso nikoli bili,

ko so ubijali delavške žrtve. — V hrvaškem Zagorju premogarska stavka.

Sreda 4. aprila: Mnogo se govori o koaliciji med radikalci in demokrati (gliha in gliha vkup štriha). — Naše reparacijske dobave iz Nemčije so zaostale. Ministri so v zadregi. — Julij Martov, eden najboljših ruskih socialističnih voditeljev, jetičen umrl v Schwarzwald na Nemškem. — Iz Črne gore prihajajo vesti, da tamošnje ljudstvo gladu umira. — In isti dan so začeli belgrajski ministri znižavati izvozne carine!

Četrtek 5. aprila: Opatijsko konferenco bodo nadaljevali v Rimu. — Minister za vere prepovedal narodno cerkev na Hrvaškem. Vpliv iz Rima. — Španski parlament razpuščen. — Državne tvornice za svilo so v Belgradu oddali zasebnemu kapitalu, »ker v državni režiji ne uspevajo«. Lepo priznanje in obenem poiasnilo, zakaj pri nas v državni režiji nič ne uspeva: ker kokerira državna režija s privatnim kapitalom.

Petek 6. aprila: Obsojenim bolgarskim ministrom bodo konfiscirali inetje, da tako vsaj malo popravijo škodo, ki so jo zakrivali. — Radikalne disidente so v Belgradu vrgli iz stranke. — Razmejitve z Madžarsko končana. — Horthyja so v javnosti blamirali, ker so mu prišli na sled, da je hotel postati kralj Nikola I. Nikola — nikoli. — Švedska vlada odstopila. — Pričetek kongresa duševnih delavcev v Parizu. Ustanovili so svojo internacionalo. Gotovo: ročno delavstvo jim je preumazano.

Sobota 7. aprila: V Slovenski Bistrici nov škandal med Orjunaši, klerikalci in Nemci. Bombe, noži, orožništvo, ki ne intervenira. Žrtve — 6 delavcev... Ljudje proletarci, bodite pametni: Med seboj se koljejo, vaša koža krvavi! — Čičerin je poslal angleškemu hinavcem temeljit odgovor na proteste radi obsodbe katoliških duhovnikov v Rusiji. Opozarja na grozodejstva, ki so jih oni izvršili nad Irce. — Španski parlament so razpustili. — Lord Carnarvon, sloviti raziskovalec staroegipčanskih grobov, je umrl.

Nedelja 8. aprila: Pokrajinski odbor SSJ je imel v Celju važno sejo. Poročilo na drugem mestu. — Slovenjebistriški ko-

posebno velik in nani je uprl Francelj svoj poželjivi pogled in nameril vilice.

Toda Sherlock Holmes ga je prijel za roko.

»Počakajte!«

Kaj? Menda mu noče Sherlock Holmes pojesti največji štrukelj?

Ali kaj je to? Sherlock Holmes vzame previdno gorki štrukelj, vrti ga v roki in, gorje, glej, glej!

Štrukelj je zletel skozi okno v močnem loku in letel v globok gorski jarek. Že je majhen kot drobtina. Sedaj pada na skalo...

Ali je Francelj dobro videl? Na mestu, kamor je štrukelj padel na skalo, se je zablistalo in vzdignil se je oblak dima. Za par trenutkov se je zaslišal grozovit pok in ko je veter razgnal dim, je videl Francelj, da je ostalo samo kup kamenja. Da, ni bilo dvoma, štrukelj je eksplodiral.

Ko je Francelj sledil divni igri, je skočil Sherlock Holmes pokonci in podrl nosilca jedil na tla. Za trenutek je imel ta na rokah in nogah jeklene verige.

(Dalje prih.)

»No, ugibajte!«

Francelj je začel suniti. Toda, da bi bil užitek čim večji, pri misli na najboljšo jed ni rekla takoj pravega imena.

»Fazane?«

»Ne.«

»Ostrige?«

Sherlock Holmes je odkimal z glavo.

»Artičoke z marmelado?«

»Ne.«

»Kaj, tedaj menda ne — pehtranovih štrukljev?«

»Tako je.«

»Ah, to je krasno!« In Francelj se je veselil kakor malo dete. Kaj so fazani, ostrige, paštete ali artičoke proti takšnim pehtranovim štrukljem?

Obed. Francelj je žvečil netečno razne dobrote kraljevske mize, ki prihajajo na vrsto po juhi in tako, kakor je Sherlock Holmes čakal na svoj beefsteak, tako se je on veselil na svojo slovensko rihto, pozdrav iz domovine.

Končno je postavil odlikovan nosilec jedil na mizo skledo s kadečimi se, okroglimi štruklji. Franceljnove oči so se svetile. Na sredi skleda se je bahal štrukelj

mitaški škandal je dobil zjutraj se rep: Pri Poljčanah so Orjunci streljali v vlak in na vlak.

SKLEPI POKRAJINSKEGA ODBORA SSJ IN KDZ Z DNE 8. APRILA 1923.

I.

Pokrajinski odbor se popolnoma strinja z Dravograško resolucijo z dne 2. aprila 1923, ki se glasi:

PROLETARCI ZDRUŽITE SE!

Delegati krajevnih organizacij SSJ in KDZ v prevalljskem in slovenjgraškem okraju, zbrani na sestanku v Dravogradu dne 2. aprila 1923, izjavljajo, da je res nujno potrebno združiti vse resne socialiste, če se hočemo z uspehom postaviti v bran reakciji, ki je že huda, pa grozi postati še hujša. Toda za to združitev ni potrebno, da se potezajo tisti, ki so proletarijat razdružili. Sploh ni potrebno, da se pri tem katerekoli o se b e vmešavajo, niti da se vrše kakšna posebna pogajanja.

Program in pravilnik imamo. Kdor je zanj, naj ga izvršuje, pa bomo takoj prav lepo in praktično združeni. Kdor je proti njemu, nima z našo stranko nič skupnega.

V našem pravilniku je tudi poskrbljeno za precejšnjo samoupravo posameznih okrožij. Zato ni treba dajati posameznim okrožjem posebnih olajšav in ponudb. Kar velja za eno okrožje, mora veljati tudi za druge, za vse enako.

Ker smo na vsej črti za javnost, želimo, da se vsi združevalni poskusi vrše javno. To posebno še zato, ker se morajo vsi že končno navaditi delovati skupno, organizatorično, ne pa od osebe do osebe. Ne poskušajte s privatnimi dopisi vplivati na naše zaupnike, ker je vse to zastoj.

Če v našem pravilniku kaj ni prav, povejte to javno v svojem časopisu.

Da bo pa stvarno zedinjenje na temelju te resolucije olajšano in da bodo imeli vsi novo priključeni deli garancijo za vpliv v pokrajinskem odboru in na pokrajinskem kongresu, zato se

1. podaljša termin, ki je za letos določen v smislu § 37. pravilnika na 7. aprila, za nadaljnje 3 mesece do 7. julija, tako da po § 35. in 36. pravilnika še nadalje lahko izvoli svojega posebnega člana pokrajinskega odbora vsaka krajevna ali okrožna organizacija, če doseže njeno članstvo 10 odstotkov vseh članov pokrajinske organizacije SSJ;

2. določi pokrajinski kongres na čas kratko pred celodržavnim kongresom, ki se bo sešel 21. septembra, tako da bodo novopriključene organizacije lahko zadostile § 26. pravilnika, ki daje pravico na delegata vsem organizacijam, ki pravično obračunajo za zadnje 3 mesece pred dnem sklicanja. Če se bo naš pokrajinski kongres vršil avgusta, mora biti sklican julija, torej morajo organizacije obračunati za april, maj in junij. Ker mora biti obračun za april poslan do 15. maja, imamo še 5 tednov časa za odkritosrčen sporazum.

Osebnosti ne igrata nobene vloge, i za člane pokr. odbora, i za delegate na kongres bodo priznani vsi, ki bodo pravilno izvoljeni od organiziranih članov.

Za dogovor o formalnostih in za čim hitrejši odkritosrčen sporazum naj se snidejo po možnosti že 15. t. m. na Zidanem mostu od vaše in naše strani po 4 ročni delavci različnih strok, ki niso nastavljeni niti pri stranki, niti pri strokovnih organizacijah, niti pri boln. blagajni, niti

pri konsumu ali »Ljudski tiskarni« ali kakem podobnem gospodarskem podjetju — ročni delavci naj nas združujejo, o katerih vemo, da si zedinjenja resnično žele.

Za naše zastopnike k temu pogovoru so izbrani ss.: Franc Rinaldo, rudar iz Trbovelj, Anton Thaler, kovinar z Jesenic, Martin Verbančič, delavec iz Celja in Ivan Grmovšek, čevljar iz Globokega pri Brežicah. (Ev. namestnika sta ss.: Pastorek in Dolinar).

Prosimo, da nam čim prej naznanite, ali boste mogli že do te ali šele do prihodnje nedelje izvoliti svoje 4 zastopnike, da obvestimo svoje, kdaj naj na vaše čakajo. Potem nam naznanite tudi njih imena.

(Tak dopis smo poslali tudi okrožnemu odboru SSJ v Mariboru.)

II.

Organizacije so dolžne mesečno obračunati. (§ 14. pravilnika). Dosedanji nered, ki so ga nekatere organizacije opravile z delom za volitve, druge pa z različnimi zaprekami, ena celo s tem, da se ne more odločiti, kam bi šla — mora prenehati.

Člane takih organizacij opozarjamo, da izgube članske pravice, če se ne porigajo za točen obračun, ki ga je treba poslati do 15. vsakega meseca za prejšnji mesec.

III.

Izdatki za »Naprej« oziroma »Ljudski glas« so se od Novega leta silno zvišali, na drugi strani pa so se znižali dohodki: podražila sta se tisk in uprava, odpadlo je pa precej inseratov, posebno od Konsumnega društva, ki je do marca inseriralo za mesečno 3000 Din. Odpadel je tudi dohodek od poslancev, in urednika, ki je bil prej zastoj, je treba zdaj plačati. Ker se mora proletarski tisk vzdrževati sam, ni mogoče nadomestiti to izgubo, nego s povišanjem naročnine. »Naprej« se podraži za 5 Din na 20 Din mesečno, »Ljudski glas« pa za 0.50 Din na 4 Din mesečno. Oboje z veljavnostjo od 1. maja t. l.

Pokr. odbor priznava, da bo delavno ljudstvo ta povišek težko plačevalo, toda drugega izhoda ni. Dnevnik moramo imeti, saj je zavednim sodrugom še tako premajhen, gotovo bodo rajši dodali teh 5 Din na mesec, nego pa, da bi dobivali svoj list samo 3 krat na teden. Manj zavedni so pa itak že odpadli, ker jim je resna smer sedanjega kurza pretežka. Najbednejši proletarci pa, ki res ne bi zmogli teh 5 Din, že tudi dosedanje naročnine niso zmogli in so bili zato naročeni samo na tednik »Ljudski glas«; tega zvišuje pokr. odbor samo za pol dinarja, tako da bo veljal odslej samo 4 Din mesečno.

Težki časi začenjajo za proletarijat, zato s tiskom nikakor ne smemo nazadovati, nasprotno, izboljšati ga moramo. Sedanji povišek bo prinesel ravnotežje, za kolikor se bo pa število naročnikov zvišalo, za toliko bomo lahko izboljšali uredništvo in pozneje tudi velikost lista. Pridno na delo, da bo kmalu tudi nedeljska številka »Napreja« izhajala na 8 straneh! »Naprejevo« geslo je — naprej, nikdar nazaj! Z izobrazbo bomo premagali nesoglasja med delavstvom, z izobrazbo bomo izboljšali svoj položaj, z izobrazbo zavednih bomo nesli zavednost med nezavedne in pomnožili svoje vrste, z izobrazbo bomo odpravili sedanji kapitalistični sistem in njegovo bedo. Naprej!

POMENEK.

»Napreju« očitajo nekateri, da je revija, ne pa politični delavski dnevnik. Vse, ki so tega mnenja prosimo, naj nam sporočijo konkretne slučaje, ki bi se naj ne ponavljali.

Nekateri zopet pogrešajo svetovno političnih člankov. Tem sporočamo, da pišemo za preprosto delavno ljudstvo, ki ne bi imelo danes ničesar od svetovnih razprav. Od spodaj navzgor moramo graditi. Zato delamo na tem, da utrdimo socialistično zavednost najprej pri posamezniku, potem pri organizaciji, pri politični, strokovni, kulturni in gospodarski. Potem šele bodo organizacije utrjene, tako da ne bo nikdar nobena niti na lepe besede niti na kake druge intrige krenila na levo ali desno, temveč bo vztrajno, v najhujšem boju obdržala ravno smer — temelj programa in pravilnika. Take organizacije bodo potem razpredle svoje niti tudi na širši okvir polagoma iz sebe v občino, iz občine v državo itd., po vsem svetu se bodo dosegle te niti in bodo tvorile na eni strani enotno fronto delavstva, na drugi strani bo pa stal kapitalizem, katerega odpor bo tedaj prav tako neuspešen, kakor, žal, še danes boj proletariatov. 1% obvladuje danes 99%. Zakaj — zato, ker je delavno ljudstvo pokopano v narodnih frazah, v pobožnih, v radikalnih itd. Povsod je, samo tam ne, kjer bi moralo biti. Pa bo kdo rekel: Saj ste tudi socialisti razcepljeni na več delov! — Mi pravimo, da ni tako, ter da so socialisti vedno združeni. Tiste sekte, ki so radi oseb zapustile stranko, ne smatramo za socialistične. Zavedni proletarijat ni zapustil stranke, temveč vztraja v njej in dela za izboljšanje strankinih razmer — in resno konsolidacijo delavstva. Kadar bodo vse te zapreke in težave, ki jih povzroča nezavednost — premagane, takrat bo tudi delavstvo lažje posvečalo svoj prosti čas velikopoteznim razpravam. Prej v malem, potem v velikem — do končne zmage.

Čimbolj in trdnje se bo družba razširila, tem prej bomo dosegli svoj cilj. Zato sodelujte vsi! Tudi tisti, ki se vam stališče stranke, pisava »Napreja« itd. ne zdi socialistična. Ožigajte jo s konkretnimi slučaji, razpravljajte v debatah in tudi v tisku o njih — pa bo kmalu bolje.

Delavno ljudstvo bo rešilo le delo delavnega ljudstva samega.

Naslednje seveda ni konkreten slučaj v gorenjem smislu: Neki sodrug, edini do danes, se zgraža nad našim podlistkom »Francetom Zaplotnikom...«, češ, da ne spada v resen delavski časopis. Dotični sodrug podlistka še čita ne, in če ga čita, gotovo ne tako, kakor mi vedno zahtevamo: z mislijo. Drugače bi lahko brez vsakega truga spaznal, da ni »France Zaplotnik« detektivski roman v navadnem smislu, kar si sodrug najbrže predstavlja, temveč ena najsijajnejših političnih satir, kar smo jih kdaj priobčevali. Treba je samo čitati, premišljevat in opazovati razmere — pa ne samo španske. Tedaj boš razumel. In toliko pa menda že smemo zahtevati, da ne čita naš čitatelj mrtvih črk, temveč da išče duha za njimi.

Drugi bi zopet radi imeli v listu to in ono, tržne cene, praktične gospodarske članke itd. Tem pravimo nakratko: Če ni tega in onega, gotovo ga namenoma ne mečemo v koš, temveč ga ni, ker ga ne dobimo, ker s svojimi šibkimi finanč-

nimi sredstvi ne moremo priskrbeti stalnih sodelavcev za te reči. Pa sodeluj, dopisuj sam, ki kaj pogrešaš! Pa pomagaj razširiti naš tisk, da se utrdimo in ga ne samo izboljšamo, temveč tudi povečamo in ga z raznovrstnostjo napravimo zanimivejšega.

*

Sicer pa kadar kritiziraš, pazi vsaj na to, da sebe ne spraviš v čudno luč. Ne zgražaj se n. pr., da ne povemo v naših žitnih poročilih, koliko stane 1 kg koruze, temveč navajamo samo ceno za 100 kg, ki si jih nihče ne more nabaviti. Bil si v ljudski šoli vsaj do 2. razreda, kaj ne, in veš, da je 1 stokrat manj nego 100, da stane torej 1 kg koruze stokrat manj nego 100 kg... Naš list je sicer nova ljudska šola, ampak čitati in računati od a do ž in od 1 do 100, tega vendar ne bomo učili! Bi se takoj oglašili drugi malcontenti, češ: Ali nas imate za norca?

Kdor ne inserira v proletarskem listu, tisti ne računa na odjemalce iz proletarskih vrst. Sodrugi in sodružice, zavedajte se tega ter kupujte le pri tvrdkah, ki inserirajo v našem listu!

Politične vesti.

+ »Delavske novice« so prenehale izhajati. Posledica razpada Socialistične stranke »delovnega ljudstva«, o kateri smo pred volitvami tako točno prorokovali, da jih ne preživi. Pojavili so se novi »levičarji«, ki hočejo ustanoviti svojo stranko. Vprašanje je, če bo slovensko delavstvo »enotnih front« enkrat sito in se po teh izkušnjah s frazami obrne do resnega dela v stranki organizacije, ki je na Slovenskem samo ena. Ti dogodki bodo imeli v ljubljanskem občinskem svetu tudi odmev. Župan Perić sedi na žarečem oglju.

+ Kaj piše »Jutro«? »Značilen dogodek se je odigral včeraj v ljubljanskih Strojnih tovarnah in livarnah. V poslovne prostore inž. Hellaerja so prišli trije gospodje, ki so se legitimirali kot člani Orjune in prosili inženerja za pojasnilo, kaj je z očitki, ki jih iznaša proti njemu

delavstvo tovarne. Inž. Heller namreč tudi kot nastavljenec slovenskega podjetja ni mogel krotiti svoje nemške žilice, ampak je neprestano izzival slovenske nameščence jih šikaniral in za najmanjšo malenkost odpuščal. Ker vsi protesti niso zalegli, so se obrnili delavci na pomoč do Orjune, ki je zato poslala omenjene tri člane, da se informirajo, kako in kaj. Inž. Heller pa delegaciji ni hotel dati nikakih pojasnil in je osorno odklonil tudi delavske zahteve. Prišlo je do prerekanja in rezultat je bil, da so Orjunaši ob splošnem odobravanju delavstva obračunali z osornim Nemcem in ga odstranili iz tovarne.« — Besedo imajo sedaj kovinarji v ljubljanskih Strojnih tovarnah in livarnah, če bodo dopustili na tak način predstavljati svojo organizacijo in razredno zavednost za tako šibko, da jim je treba za izvojevanje svojih pravic orjunaških intervencij in palic.

+ Za socializiranje se je začel navduševati »Slovenski narod«. In sicer le do po vrsti najprvo pri tistih, ki od pravnih dob uživajo med narodi največje spoštovanje kot Bogu najbližja kasta, pri duhovnih. Pravi, da ne gre, da bi nekateri župniki imeli pravcato veleposestva, drugi pa nič ali komaj boren vrtiček za solato. — Mi smo še hujši. Pravimo, da ne gre, da bi imelo ljudstvo še manj nego nič, gospodje pri »Narodu« pa toliko otrobov in potem še zahtevajo, naj jim ljudstvo otrobe plačuje.

+ Vlada in sploh vse politične skupine so ta teden dobro lavirale, išoč med seboj varnega pristana za vladno koalicio. Z Radičevskim blokom so si bili radikalci že skoro podali roke. Potem je »nekaj« vmes prišlo. Nato so začeli koketirati z demokrati. Demokrati so bili deloma za in deloma proti in ker se niso mogli sporazumeti, so na tem, da ustvari Davidović svoj in Pribečević svoj blok. Isti čas kakor Pašič se je začel Radič pogajati z Davidovičem za skupni blok in vlado. Spahovski Turki so začeli v njegovem bloku nagajati in milo gledati na vladno stran. Ker bi Pašičevci z demokratsko razcepljeno skupino zopet bili na suhem, so se začeli ponovno nagibati k Radičevcem. Začeli so se že pogajati s posameznimi njihovimi skupinami. Sedaj upajo na uspeh. »Slovenec« že zopet pri-

jazno govori o Pašičevi modrosti. Zemljoradniški voditelji so v tem tednu enkrat poskusili svojo srečo z radikalci, pa so se zadnji hip premislili. Če pride do kakega zaključka, se bodo že še lahko oglašili. In tako gre laviranje v megli naprej in nazaj, na levo in na desno, pozitivnega dela za ljudstvo ni nič, pač pa lahko radikalci v megli prav izdatno brez vsakega poverila sklepajo o posojilih 300 milijonov frankov za vojne svrhe, prodajajo državno imetje zasebnemu kapitalu in znižujejo izvozne carine — pri tem ljudstvo v južnih krajih, zlasti v Črni gori, na severu pa prav malo manj gladu umira... Tako se ponavlja vozi ladja, ki je sredi strašnega viharja v megli in na kateri se je moštvo iz obupa do smrti napilo. Kapitani pa grabijo vse dragoce-nosti skupaj za vsak slučaj, če se jim posreči v gotovem brodolomu ohraniti svoje kosti cele.

+ Zastopnika Radičeve stranke dr. Maček in dr. Krnjevič sta včeraj odpotovala v Belgrad, da dosežeta tam sporazum z radikalci. Obenem nastopita tudi kot pooblaščenca naših klerikalcev in Spahove skupine. Ena med obema pogajajočima se strankama se je torej udala, svoj program poslala počivat v koš za boljšo priliko, ko bo treba ljudstvu z »načeli« zopet zastreti oči in mu iztrgati glasove. Katera je ta stranka? Razni ugibajo, da ta, drugi, da ona. Mi pravimo obe, ker, kakor je Radiču za »republiko« in monarhijo, tako je tudi Pašiču do centralizma in avtonomije, do ustave in nezakonitosti. Strašno se čudijo eni in drugi, češ: kje pa načelnost? »Slovenski Narod«, stari, prefrigani buržuj, ki je letos svoja načela najmanj že desetkrat poslal v koš, dela največ prahu in sumi Radičevce. Stvar je tako preprosta: Kjer so stranke za to tukaj, da splezajo njihovi voditelji do korit, kjer so stranke, ki jim je surovi materialni dobiček začetek in konec in edini zakrinski program, tam morajo biti uboga načela vedno pripravljena romati v pustiv. Radič, naši klerikalci itd., ki so danes »republikanci«, bodo še jutri monarhisti, oni, ki so bili včeraj »avtonomisti« in »federalisti«, bodo jutri prav taki centralisti. Tako je bilo (ali ni bilo?) in bo. In ljudstvo, ki ne vidi, kaj je bilo včeraj, kaj je danes in kaj bo jutri, ki vidi le Radiča in Korošca in Pa-

ZOB:

5

Socializem in žena.

Ko je odšel, sem premišljeval o njegovem slučaju, kakor da bi bil moj. Saj pravzaprav tudi lahko rečem, da je bil moj — ali nismo vsi ljudje imeli v začetku svojega zavednega življenja podobne slučaje? Ali nismo vsi moški sodili in obsodili ženo že prej, predno smo jo poznali? Da, že prej, predno smo vedeli, kaj nas od nje razlikuje in čemu je ta razlika. Vsaj za svojo mladost vem to in istotako tudi za vse tiste, ki so se mi duševno toliko približali, da so mi odkrili korenine svojega notranjega življenja in trpljenja.

Spolno življenje se je razvijalo v nas popolnoma divje. Samo da te besede ne sme nihče napačno razumeti. Če bi se razvijalo divje, kakor se razvija v naravi, bi nam bilo to v blagor, ne le nam, tudi naši družbi in našim potomcem. A v resnici se je razvijalo baš nenaravno in protin naravno, in to zato, ker se je razvijalo kulturno. Če sem rekel, da se je razvijalo divje, sem hotel povedati, da se je razvi-

jalo neredno, nered je pa mnogo preslab izraz za tisto naše divje skakanje od kulture k naravi in od narave h kulturi.

Naša kultura nam pravi, da je spolno življenje greh. Naša narava pravi nekaj popolnoma nasprotnega, a ona tega ne pravi, ona zapoveduje, in kadar zapoveduje, zapoveduje tako, kakor gospodar, ki ve, da ne bo nihče ugovarjal, da ne more nihče ugovarjati.

Naša kultura laže, ko pravi, da je spolnost greh, kajti spolnost ni greh, greh je spolni nered, spolna krivica, spolna laž. Tega spolnega nereda, krivice in laži pa ni zakrivila narava, ampak naša kultura, kultura laži in naše na tej laži temelječe divje skakanje od kulture k naravi in od narave h kulturi. Grdo je to naše divje skakanje, ne pa naša narava, te vijugaste poti se sramujemo, ne pa svoje naravne spolnosti.

»Sram me je!« I pa česa te je vendar sram? »Ker sem nag!« Pa kdo ti je povedal da si nag?

Ko se je Adam takole pogovarjal z Bogom, sta ustvarila našo kulturo. Ne seveda s tem pogovorom, ki ga nikdar

bilo ni, pač pa s tem, da večina sedanjih ljudi naše evropske kulture v to kulturno pravljico veruje.

Prvega človeka ni bilo nikdar ničesar sram. Sramoto mu je primislil Mojzes v svoji pravljici. Mojzes, ki si ni mogel postanka človeka razlagati drugače, nego da ga je Bog sam v potu svojega obraza delal iz prsti in mu naredil vse tiste podrobnosti, ki jih na človeku vidimo. Delal mu je roke, in prste, in členke, in nohte, in najbrž mu je za nohti napravil tudi prostor za tiste umazane smeti, ki se zbirajo tam menda zato, da ima naš narod lepo mero za tisto, česar je zelo malo: še toliko ne, kolikor je za nohtom črnega. Res mojster je bil Bog, ki je vse to naredil v enem samem dnevu. Kako težko je moralo biti, delati iz prsti lase, posebno pri Evi, ki je seveda že takrat nosila dolge, dočim je dobil Adam samo ostrizene.

Čudno veliko je bilo Mojzesovo spoštovanje do Boga, ko si je takole predstavljaj stvaritev človeka »po božji podobi«! In v znamenje, da Bog ni pozabil na nobeno malenkost, so pobožni umetniki naslikali Adamu tudi popek, tisto

šica, bo šlo kakor bacek za njimi enkrat v »republikanizem«, potem zopet v monarhizem, dokler mu ne bo radi pristrizene volne postalo do kosti in poneumnjene zavesti mrz.

+ **Klerikalni ovčariji** so imeli v nedeljo zborovanje v mariborskem Gambrinu. Dobro so se imeli, vmes pa so ginjeni zatrjevali, da ne sme niti eden izmed klerikalnih poslancev postati minister. — Tako so drug drugemu nevoščljivi. Med tem pa so že za vsak slučaj poslali svojega Mačka, da povoha pri Pašiču, ali bi bilo, ali bi ne bilo.

+ **Maček in Krnjevič** sta bila pri Pašiču že sprejeta v avdijenco. Dobila sta »najboljši vtis«.

+ **Da bo zmešniava še večja** so začeli listi priobčevati vesti, da je med radikali in demokrati sporazum že dosežen in da je sestavljena že celo skupna ministrska lista. Buržoaziji pomeni taka ministrska lista rešitev.

+ **Avstrijski monarhisti** so od dne do dne predrznejši, kar pa ni čudno, če pomislimo, da vodijo njihove oborožene bande profesionalni zločinci, ki uživajo ta veliki blagoslov pri klerikalni vladi. V nedeljo so demonstrirali za obletnico pokojnega Karla. Pri tem je prišlo do spopadov. Taki dogodki se sploh vsak dan ponavljajo in gorje, če bi ne imelo avstrijsko delavstvo v tem času silne organizacije, ki sproti ubije vsak monarhistično-klerikalni puč in pred katero se buržoazija trese. Pri nas, kjer je s to stvarjo drugače, čeprav ne živi delavstvo v taki bedi kakor v Avstriji, pa vidimo nasprotno uspehe: V soboto so se n. pr. Orjunaši v Slovenski Bistrici spopadli z Nemci in klerikalci, pri čemer so treskale bombe, žrtve pa so bile — šest delavcev.

+ **V Nemški Avstriji** so se parlamentarne stranke zedinile in reducirale ministrstva, tako da jih bodo imeli v bodoče samo sedem.

+ **Madžarski katoliški fašist Štefan Friedrich** je šel na potovanje okrog svetovnih fašistov, da sklene z njimi kake zveze, ki bi naj propalemu krščanskemu krvništvu na Madžarskem zopet pomagale do stare veljave. Bil je pri Mussoliniju, pa ga je ta nakratko ekspediral, ka-

kor sam izjavlja. Čudnega bi ne bilo nič, ker Madžarska zaenkrat ne more Mussolinijevcem nuditi Baroša in Delte kakor naši radikali, ki bodo te dni po Mussolinijevem ekspoziju v laškem parlamentu dali v tem oziru končna navodila naši paritetni delegaciji v Rimu.

+ **Najstarejša hči laškega kralja** Jolanda se je poročila z nekim laškim grofom. — In piti in jesti in peti so začeli nato tri dni in tri noči, zraven pa je ginjeni oče odštel devet milijonov lir svoji hčerki za doto. Po laških mestih je bila zvečer bajna razsvetljava in navdušenje. To ni nič izrednega. Pred dvajsetimi in štiridesetimi stoletji je bilo tudi tako in bo, dokler bo kako ljudstvo potrebovalo reprezentanco svojemu narodnemu »ponosu«.

Vesel čas je napravil svoj poset v Italijo. Za poroko prve prve kraljeve hčere, sledi 1. maja zaroka druge hčere. Kralj je razglasil malo amnestijo, ki pomilošča obsojence na majhno kazen in denarno globo. — Za balo bo že nekaj zaleglo.

+ **Essenskim žrtvam** je nemško ljudstvo ob pogrebu priredilo velikansko manifestacijo. V sprevodu je bilo za pol milijona ljudi. Po vsej Nemčiji se vrše žalne manifestacije. Francozi so bili mirni. Samo proshulega velekapitalista Stinnesa, poročajo, da so aretirali.

+ **Za kakih 30 milijard** nemškega papirnatega denarja so bili dozdaj Francozi v Poruhriju zaplenili državni blagajni. Denar so ukradli imperialistični banditi, vračalo pa ga bo francosko ljudstvo. Takšna je kazen za njegovo nezavednost.

+ **Komunisti Martyja**, ki je vodil svoj čas protivojno gibanje francoskih vojni mornarjev, je reakcija vrgla v temnico. Sedaj ga je delavstvo v departmanu Pertignanu ponovno izvolilo za generalnega svetnika.

+ **Za otvoritev lozanske konference** nočeno jajo diplomati že ves teden velike priprave. — Želodci in grla imajo od teh priprav najnapornejše delo.

+ **Angorski Turki**, to je njihovi voditelji, so si pričeli med seboj grdo nagajati. Neki Osman Aga je bil umoril kemalističnega poslanca Alija Šukrija. Ko so ga razkrinkali, se je hotel rešiti na ta način, da je hotel Kemal pašo ujeti kot tal-

ca. Ta je bil o tej nameri zadnji hip obveščen. Ko je Osman Aga s svojimi v ponedeljek obkolil Kemalovo vilo, je bila prazna. Samo za četrt ure se je bil zmotil in s Turško bi jutri zavezniki imeli morda vse drugačno metodo nego doslej.

+ **Bojševiki** bodo te dni poleg ruskega pravoslavnega papeža Tihona in drugih cerkvenih veleoseb sodili tudi rimskega papeža radi delovanja proti revoluciji v Rusiji. Sodili ga bodo seveda iz daljave. Papež se Bogu lahko zahvali, da je med Moskvo in Rimom dal par kilometrov vmes.

+ **Pomožna akcija za Rusijo** je v Ameriki prenehala delovati. Rusko ljudstvo je pomoči še potrebno.

Dnevne vesti.

Dopisnike, ki želijo imeti svoje pri-spevke objavljene v »Ljudskem glasu«, prosimo, naj jih odpošljejo vedno pravočasno, tako da jih ne dobimo šele v sredo jutraj, ko jih je iz tehničnih razlogov po navadi nemogoče uvrstiti. Uredništvo ima ta dan vse drugo delo, da bi moglo poleg njega še dopise pripravljati. Če bi hoteli sodrugi sami nekoliko pomisliti, bi jim takih preprostih stvari ne bilo treba še posebe razlagati na škodo vseh čitateljev, ki bi na tem mestu n. pr. radi čitali kako važnejšo notico, nego je ta.

Tiskovni sklad. Zadnji izkaz 9587.70 Din.

Nadalje so nabrali oziroma darovali:

s. Gašper Jerina, Cerknica (nabrano na bloke)	84.—
s. Mihael Markič, Grosuplje	4.—
s. A. C., Ljubljana	7.—
Neizrabljeni stroški Z. B. v Trbovljah 4. aprila 1923	40.—
s. Ign. Kaiser, Ljubljana	—30
s. Št. Tomčeva, Ljubljana	—50
Sodrugi v Hrastniku nabrali	40.—
s. Jos. Prašnikar, Višnjugora	2.—
Krajev. organiz. SSJ v Hrastniku	245.—

Skupaj Din 10.011.50

Sodrugi, tudi po volilnem boju ne pozabite zbirati za tiskovni sklad. Treba bo zopet govornikov za prvi maj in za to treba denarja. Na delo, sodrugi in sodružice!

malo in nedolžno znamenje človeškega rojstva.

Po Mojzesovih mislih je bilo Adama sram, da je nag. Zato si je pomagal s figovim peresom. Toda napačno! Figovo pero je imel pritisniti na popek, kajti popek dokazuje, da je prišel Adam nag na svet! Če bi ga bilo sram res samo nategle!

Pa to je vse Moizesova domišljija. Domišljija, ki je hotela razložiti drugo domišljijo, domišljijo o grehu prvih starišev. Mojzes je hotel razložiti razloček med Bogom in človekom, ki je mislil sicer, da sta enaka, saj ima človek po njegovem božjo podobo. Ta razloček je v času in večnosti: človek je smrtnik, Bog pa nesmrten. To umrljivost človekovo je razložil Mojzes tako, kakor da bi bila kazen za greh. Adam bi bil tudi nesmrten, če ne bi bil jedel od Eve ponujenega jabolka, ki je bilo prepovedano jesti ga. To jabolko je bilo sad drevesa spoznanja.

Kdor domisli vso to lepo pravljico do konca, mora priznati, da je bil Mojzes globok umetnik. Samo tisto napako je imel kakor jo imajo sploh radi umetniki: njegove umetne pravljice ljudje niso razumeli.

Kar je večno, nima ne začetka ne konca. Kar ima svoj začetek, bo imelo tudi svoj konec. Kdor se ni nikdar rodil, ne bo nikdar umrl. Kdor je pa rojen, bo gotovo tudi umrl, ni pomoči — ker ima začetek, bo imel tudi konec. V rojstvu je dokaz smrti, rojstvo je greh. Ker je pa spolnost vzrok rojstva, zato je spolnost tudi vzrok smrti, zato je spolnost greh, greh prvih starišev, ki se podeduje od roda do roda — podedovani greh.

Lepa pravljica. Čudno se mi zdi pri njej samo tisto strašno nesoglasje, ki ga doživljamo pri nerazsodnih ljudeh dan na dan prav tako, kakor pri največjih pobožnih učenjakihi: Človek, ki je prelen, da bi delal in si ustvaril življenje, ki bi bilo dostojno človeka in njegovih zmožnosti, preklinja svojega očeta in mater, češ, kdo vaju je prosil, da sta me spravila na svet. Neumni hudobnež, preklinjaj svojo lenobo! Pa temu bi človek še odpustil, ker ne ve, kaj govori.

Toda pobožnim učenjakom ne more odpustiti popolnoma enake neumnosti, ki jo zagreše vselej, kadar razlagajo, da je spolnost greh, obenem pa trdijo, da smo prišli na svet zato, da bomo po smrti de-

ležni nebeškega večnega izveličanja. Ali nam ti pobožni učenjaki ne privoščijo nebeškega veselja? Ali pa mislijo, da bomo od smrti vstali, tudi če ne bomo rojeni?

Ne, ne! Spolnost ni greh, greh je le spolni nered, ki izvira iz naše protinaravne kulture.

Adama ni bilo sram zaradi spolnosti, ampak zato, ker je prelomil svojo Bogu dano besedo. Bog bi ga moral pa takoj uničiti po grehu in ustvariti novega človeka brez spolnosti, če bi hotel, da ne bo »greha«. Ker Bog tega ni storil, je jasno, da je bil pametnejši nego Mojzes in vsa njegova kultura, ki hoče popravljati, kar je Bog ustvaril, ki hoče postaviti na glavo naravo in njen red — pa vse to še celo »v večjo čast in slavo božjo«!

Medičar je trpel zato, ker ga je bilo sram. Niti vedel ni, česa ga je bilo sram, a sram ga je bilo tako, da vse leto ni mogel Tončki povedati, da ga vleče narava k nji, tista narava, ki je tisočkrat bližja Bogu, nego vse izmišljene pravljice. Kako vse drugače bi se bilo razvilo njegovo in Tončkino življenje, če bi ne bilo tega protinaravnega sramu!

(Dalje prih.)

Esperantske slovnice danes nismo nismo mogli še uvrstiti, ker tiskarna še vedno nima črk; če niti ta teden ne pridejo, si bomo pomagali s slovenskimi, ker ni skoro nič razlike.

Eksplodizija v Dubnici pri Čupriji v Srbiji. V tamošnjem parnem mlinu je eksplodiral glavni kotel. Porušilo se je domalega vse poslopje in pokopalo več delavcev. Dosedaj so dobili izpod razvalin 10 mrtvih in 30 manj ali več ranjenih. Prebivalstvo je radi eksplozije bežalo na vse strani. Kako je eksplozija nastala, ki je napravila občutno škodo, še ni pojasneno.

V štajerskih rudnikih je stavka končana. V soboto se je dosegel sporazum.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov **Peter Kozina & Ko., Tržič**, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo. **Ljubljana, Breg 20.**

Ljubljana.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Opera: V sredo »Janko in Metka«, red B. V četrtek »Čarostrelec«, red E. V petek »Plesni večer«, izven. V soboto »Janko in Metka«, red C. V nedeljo »Gorenjski slavček«, izven.

V dramskem gledališču: V sredo — Otok in struga, C. V četrtek — Othello, D. V petek — Idiot, A. V soboto — Hedda Gabler, gostuje Marija Vera, B. V nedeljo ob 15. — Ugrabljene Sabinke, izv., ob 20. »Hedda Gabler«, gost. M. Vera, izv. V ponedeljek — Hedda Gabler, gost. M. Vera, C.

Iz stranke.

1. Maj. Zaupniki in organizacije naznačite pravočasno (najpozneje do 22. aprila) čas in kraj shoda, da lahko pravočasno določimo govornike. Naročila za »Majski list« pošljite najpozneje do 16. t. m. — **Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ v Ljubljani**, poštni predal 168.

Majhni smo. Vsak čitatelj bi rad imel pred seboj lep časopis z mnogovrstnimi in obsežnimi razpravami. Kaj ne, da je tako? Res je, koliko je dogodkov, ki jih »Naprej« ne more popisati, pa bi jih rad — in tudi bi rad imel velik časopis, pa oba ne bosta ničesar storila, če bi samo rada, delala pa ne bosta za to. Proletarec bi rad imel večji list, mi ga pa ne moremo povečati brez njegove pomoči. — **Razširjaj »Naprej« in »Ljudski glas«.** Poskrbi, da bo imel list večje dohodke. — Kaj boš najprej storil za to? Še ta teden pojdeš k prijatelju, znanu ali sosedu, ki še ni naročnik edinega slovenskega socialističnega dnevnika »Napreja«, in ga boš pridobil, naj si ga naroči. Če kdo radi slabih gmotnih razmer ne more žrtvovati toliko, da bi plačeval lahko naročnino za dnevnik, naj si naroči vsaj tednik »Ljudski glas«. Če pridobi vsak sedanjí naročnik »Napreja« ali »Ljudskega glasu« samo še enega novega naročnika, bomo gmotno še enkrat tako močni — idejno pa najmanj 5krat toliko. Ali nisi slab človek, če ne podpreš s tem malenkostnim trudom moč zavednega proletariata?

Skupni dom SSJ in KDZ je od svojih dozdaj prejetih prispevkov posodil stranki znesek 1047 Din.

Za januar so obračunale še sledeče organizacije: 31. Šoštani 50; 32. Brežice ob Savi 29 (pomotoma izostalo); 33. Sevnica 11; zadnji izkaz 1085 članov, zdaj skupaj 1175 članov.

Za februar so obračunale še sledeče organizacije: 19. Hraštovnik 34; 20. Šoštani 58; 21. Brežice ob Savi 29; 22. Sevnica

7; 23. Sv. Peter pod Sv. gorami 10; zadnji izkaz 907 članov, zdaj skupaj 1045 članov.

Za marec so obračunale še sledeče organizacije: 5. Velenje 29; 6. Sevnica 8; 7. Jesenice 54; 8. Sv. Peter pod Sv. gorami 9; zadnji izkaz 57 članov, zdaj skupaj 157 članov.

Zgornja Šiška. V soboto, dne 21. aprila se bo vršil ob pol 20. pri »Birtu« v Zgornji Šiški javen shod Kmetско-delavske zveze. — Dnevni red važen. Sodrugi in somišljeniki, udeležite se ga polnoštevno!

Šoštani. Redni občni zbor krajevnе organizacije SSJ se bo vršil v nedeljo 29. aprila 1923 ob 9. dopoldne v prostorih hotela »Jugoslavija« z običajnim dnevnim redom. Za vsakega člana in članico je udeležba dolžnost! — Odbor.

Krajevna organizacija SSJ v Šoštanju naznanja, da se bo vršil na praznik Dela javen politični shod na glavnem šoštanskem trgu. Že danes se pripravljamo na dostojno manifestacijo Prvega majnika. Čas in druge podrobnosti bomo še objavili. Torej na delo! — Odbor.

Velenje. V nedeljo, 15. aprila se bo vršil občni zbor krajevnе politične organizacije SSJ v Velenju s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika in blagajnika; 3. poročilo nadzorstva; 4. ustanovitev nove podružnice v Škalah; 5. volitev novega odbora; 6. slučajnosti. — Občni zbor se bo vršil ob 10. dopoldne pri I. Raku. Točna udeležba — dolžnost vsakega člana.

Proslava Prvega majnika krajevnе organizacije SSJ v Misljinah se bo vršila v nedeljo 29. aprila, in sicer: 1. ob 1. popoldne javen shod v restavraciji gosp. R. Iršiča. 2. Ob 4. pa uprizori tukajšnja »Svoboda« dve šaloigri in po igri prosto zabavo. Delavci, praznujmo dostojno praznik Dela. — Odbor.

Vestnik Svobode.

V podružnici delavskega izobraževalnega društva »Svoboda« Vodmat - Moste se bo vršil dne 19. aprila (to je drugi četrtek zvečer) občni zbor v prostorih pri »Amerikancu« na Starem Selu št. 7 s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora, predsedstva, zapisnikarja, blagajnika. 2. Poročilo odsekov in nadzorstva. 3. Taktika in smernice. 4. Volitev podružničnega odbora in nadzorstva. 5. Raznoterosti. Pozivljamo vse članice in članе naše podružnice, da se tega velevažnega občnega zbora polnoštevno udeležite s članskimi izkaznicami. Začetek ob 7. zvečer Zdravo! — Odbor.

»Svoboda« Moste. Opozarjamo članе in članice na današnji sestanek. (sreda 11. aprila). Vabila so bila razposlana, in če smo koga pomotoma prezrili, naj tudi pride na ta odziv. Začetek ob 7. Torej vsi! — Odbor.

Gospodarstvo.

= **Vrednost denarja:** 1 dolar velja 98 Din, 1 lira 4.85—4.88 Din, 1 franc. frank 6.55—6.60 Din, 1 češka krona 2.91 do 2.93 Din, 100 madžarskih kron 2.30 Din, 100 avstr. kron 13.7—14 para, 100 nemš. mark 47.5 para. V Curihu stane 100 naših dinarjev 5.45 švicarskih frankov.

= **Tržno poročilo iz Zagreba.** Vojvodinska in baška postaja notirata: Cene veljajo za 100 kg: pšenica 450—453 Din, rž 400—405 Din, ječmen za pivovarne 215—220 Din, oves 290—295 Din, pš. moka »0« 675—700 Din, št. »2« 650—675 Din, št. »6« 625—650 Din, krma 200—250 Din,

otrobi drobni 160—180 in otrobi debeli 200—210. Din.

Nezavedni delavci so opeke, so kamni, apno in pesek, so material, s katerim je zgrajena kapitalistična družba.

*

Kadar si spoznal resnico, vzemi bakljo in delaj, kakor delajo drugi: Uči nevedne, organiziraj neorganizirane, širi naš tisk.

Po »Proletarcu«.

Dopisi.

Gorje pri Bledu. Javna dražba občinskega lova občine Gorje pri Bledu se bo vršila 24. aprila t. l. ob 9. dopoldne v uradnih prostorih okrajnega glavarstva v Radovljici. Vsi dražbeni pogoji so interesantom na vpogled vsak dan v uradnih urah pri okrajnem glavarstvu v Radovljici. Lov, ki obsega približno 14.000 johov, dobi najvišji ponudnik v najem za dobo 5 let. Vse ljubitelje lova in lovske zabave opozarjamo, naj se potrudijo, da ne zamudijo ugodne prilike. **Lovec.**

Jesenice. Mezdno gibanje kovinarskega delavstva K. I. D. na Jesenicah, Javorniku in Dobravi se je z uspehom 25. odstotnega povišanja tem. plač in še par važnih točk končalo v petek dne 6. aprila t. l. dopoldne. Tudi tokrat kakor vselej poprej je bil boj trd. Dan poprej, dne 5. aprila je gospod generalni ravnatelj Nott stal še vedno na stališču odklonitve, odnosno h koncu izjavil zaupnikom, da je pripravljen dati samo 20 odstotkov za mesec april in nič več. Ko pa se je to zbranemu delavstvu vseh treh tovarov na javnem shodu dne 5. aprila popoldne sporočilo, je delavstvo odločno odklonilo to drobtinico in takoj s shoda odposlalo ponovno zaupnike na direkcijo s parolo, da, če se delavska spomenica ne ugotovi, je delavstvo solidarno pripravljeno boriti se z vsemi sredstvi potom organizacije za dosego svojih minimalnih pravic. Pod uplivom izjave nezadovoljnega delavstva potom zaupnikov je pa g. ravnatelj Nott pristal na 25 odstotni povišek za mesec marec do nadaljnjega, na kar je delavstvo pooblastilo zaupnike, da so dne 6. aprila dopoldne sklenili pismeno pogodbo z zahtevo priznanja še nekaterih točk. Diferenca do popolnega zadovoljitve delavske zahteve je znašala povprečno še deset odstotkov vendar je delavstvo tokrat sprejelo sporazum, stoječ vsekakor na stališču, da se bo moral upoštevati nadaljni razvoj draginje. Vsi ti vedni boji kovinarskega delavstva na Jesenicah in drugod za obstanek pa naj privedejo slednjega delavca do spoznanja, kako potrebno je vzpostaviti brezpogojno disciplino v organizaciji, da bo za vse trenutke v vseh slučajih vsak čas možno vršiti neizbežni boj za obstanek.

Dobrava pri Jesenicah. Pri nas imamo stanovanje za samce, ampak so bolj »tistim hišicam« podobna nego pa stanovanjem. Slamnice imamo ponajveč tako raztrgane, da vobče ni mogoče ležati na njih. Rjuh v splošnem nimamo, čeprav je naš glavni zaupnik že večkrat interveniral zanje, z odejami je istotako. Mnogokdaj se pripeti, da obleti kak nov delavec vse pisarne, predno dobi odejo. Tistemu gospodu, ki nam grozi, da nam odvzame vsakemu eno odejo, češ, da je za poletje ena dobra in da mora tovarna vsako plačevati z 2000 K, temu gospodu povemo, da njegova grožnja ne bo imela uspeha. Gotovo meni, da je v tovarni tako važen činitelj, da more z delavci počenjati, kar

ga je volja in da smo mu mi kakor vojaki pod komando. Ampak naj si vzame v spomin, da smo mi organizirani delavci in da se kot takšni ne damo tlačiti po kapitalističnih služabnikih. Čas bi bil, da se g. ravnatelj omehča kamenito srce in da nam priskrbi posteljno opravilo, ker mi delavci ne moremo ležati na raztrganih slamnicah, ne da bi imeli kaj za pokritje. Delavec je tako ves dan poln prahu od tega umazanega posla, a če mu je še ponoči v postelji ležati v prahu, se ne more odpočiti. Apeliramo na vas, g. ravnatelj, tem potem, ko niso naše legalne intervencije nič pomagale, da nam priskrbite posteljno opravilo, ker drugače bo tudi naši potrepljivosti konec. Dobro bi bilo, če bi se g. inšpektor dela nekoč pošetal do Dobrave, da vidi, kako higienično urejena stanovanja imamo. Če pada dež, imamo v sobi toliko vode, da se lahko takoj okopljemo. Za sedaj toliko. Če ne bo pomagalo, imamo še dovolj materiala. — **Prizadeži.**

Iz Kotredeža. (Lepa švicarska vila.) Kadar grem mimo nje, vselej jo občudujem, tako je imenitna, tako fin vrt ima. Zelo bi bil srečen, če bi smel samo enkrat vstopiti v njo. Notri je gotovo kakor v nebesih. E, v vojnem času se je nekaterim dobro godilo, posebno pa tistim, ki so imeli tri zvezdice na ovratniku in rumen našiv ter svetlo sabljico z velikim čopom! In včasih še za hrabrost bronasto kolajno in celo malo srebrno, ki bolj zveni. Seveda taka uniforma ne pristoja vsakemu kolu, temveč mora biti tudi oseba v njej po duhu in značaju, ki ostane ena in ista, tudi če se prelevi v civilno obleko. Lepo je biti »feldvebel« in s sabljico komandirati, če je mogoče. Prebrisana glava si že najde pomoč. Vseč ji je tudi omenjena vila, ker je mogoče v krasni uniformi sprehajati se po njej in imeti telesno stražo. O, to bi bili lepi časi! Ampak kako dobiti vse to? Najprej se je treba razglasiti za »civilkaderkomandanta«. Eno je narejeno, sedaj drugo. Na račun socialdemokratske stranke dobim vilo v svojo last. Hočem biti predsednik te stranke! Ampak g. Tone Kristan je bil še bolj navihanih tako da naš predsednik ničesar opravi ni. Kaj pa sedaj! O preprosto: avantgardisti in slepemišlovci, naprej, pritrajte s terorjem še druge v komunistično stranko! V nji bom sovjetski komisar, pa bo vila moja. Ah, pa spet ta presneti Pašić z zakonom o zaščiti države! Nekomu se je milo storilo. Poskusimo v tretjič z »nezavisnostjo«. Zahteve po 100%, pa pojde vse za meno. Spet škandal v konsumnem društvu Posavje, tisti klobuk, samo ta je bil na poti. Kaj bi pa bilo s Savezom? Ne verjamem, g. narednik, da bo po njem postala vila vaša. Mogoče vam jo prinese šele peta internacionala, tam bo že tako dober program, da bo šlo. Imejte nekaj upanja in potrpljenja, švicarska vila ni slaba. Pri Orjuni že vprašujejo za kakega korajžnega »feldvebela«, morda vam bodo pa tam vilo v dar za vaše junastvo dali. Poskusiti ni greh. Pa čimprej, ker od tistih, ki ste jih s terorjem pridobili za komunistično stranko, vam jih je že mnogo odpovedalo disciplino. Slepemišlovci so že nehali letati za vami in so šli na resno delo, avantgardistov je čedalje manj — oh! Spoznali so vas, gosp. Pristav, da ste prav odličen razbijač delavskih razrednih organizacij. Kdor je na cesti brez službe, se vas gotovo spomni s srdom. Kaj bo le rekel g. delovodja Martun, ko bo kakor žaba, ki se je merila z volom, počil in bo to tudi vaša krivda, g.

narednik? Ne »comme alors« v »Strokovni borbi« pomaga, temveč resno delo. Jaz bi vam dal povsem drug nasvet: Kupite si brošuro »Socializem in vera« in po teh naukih živite, pa bo konec vse korupcije v Trbovljah, ker drugače vas bodo vsi trboveljski delavci kmalu »degradirali« in kar na lepem odšli v organizacije SSJ, kjer jim bo svobodno solnce zopet zasijalo. — **Nekdo, ki to ve.**

KONSUMNE ZADRUGE V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Splošno danes priznavajo, da je moderno zadrugarstvo začelo leta 1844, na Angleškem, in sicer v mestu Rochdale, kjer so pod uplivom znanega socialnega reformatorja Roberta Owena tamošnji tkalci organizirali društvo v odpomoč proti revščini, nezaposlenosti, slabi hrani in pretiranim cenam. Zadrugiško gibanje je od tedaj ostalo značilno delavsko gibanje in se je kot tako razširilo po vsem svetu.

Istega leta se je po tem angleškem vzorcu organizirala zadruga v Bostonu, iz katere je pozneje nastala nekdanja močna New England Protective Union in po razpustu iste American Protective Union s 700 podružnicami. Mnogo drugih poskusov je bilo napravljenih: leta 1879, je radi slabe uprave propadla zadruga zveza »Sovereigns of Industry«, ki je imela prodajalnice ob vsej severno-vzhodni atlantski obali. Od tedaj do konca prejšnjega stoletja je zadrugištvo živelo. V zadnjih letih pa, zlasti pa po vojni, se je zopet oživilo zanimanje za vse vrste zadrugištva.

Z izbruhom vojne so cene začele rasti. Plače so se tudi povišale, ali ne v istem razmerju in ne za vse delavce. Pod pritiskom draginje so ljudje iskali odpomoci, in zadrugištvo se jim je zdelo najbolj obetajoče sredstvo. Uspehi zadrugištva na Angleškem in po vsej Evropi so uplivali spodbudno. Tako je nastalo živahno gibanje za ustanovljenje konsumnih zadrug, ki so bile organizirane vsepovsod.

Mnogo izmed teh novih organizacij je sicer propadlo. Nekatere so bile ustanovljene, kjer ni bilo dosti prebivalstva, da bi jih podpiralo. Druge so postale žrtve raznih sleparjev, ki so zlorabljali obče zanimanje za zadrugištvo in prodajali delnice za podjetja, ki so bila le navidezno zadruge. Mnogokrat je manjkalo potrebne izkušnje in trgovskega znanja. Zlasti pa je bilo leta 1920., ko so cene začele padati, jako usodno leto za mnoge zadrugi, ki so imele zalogo, nakupljeno po višjih cenah. Naslednja velika nezaposlenost pomenja za zadrugištvo zgubo odjemalcev ali prodajanje na up. Mnogo zadrug daje blago na kredit, ali če se to pretira, postane lahko pogubonosno; radi tega vzroka je mnogo zadrug propadlo.

Neka brošura o tem vsebuje študijo o 2000 raznih zadrugah, t. j. 90% vseh konsumnih zadrug v Združenih državah. Kakor povsod na svetu, tako je tudi v Združenih državah opaziti, da velika mesta zaostajajo. Velikih zadrug, kakršne najdemo v drugih deželah, je malo v Združenih državah. Izmed 966 zadrug le 9 jih je imelo čez 2000 zadrugišnikov. Da je zadrugištvo še mlado v tej deželi, dokazuje dejstvo, da 70 od sto vseh obstoječih konsumnih zadrug in dobra polovica vseh poljedelskih zadrug posluje šele pet let ali manj.

LISTNICA:

Konjice. J. P. ali J. R.: Prosimo točen naslov in podpis. Na dopisnici, oddani v Konjicah 5. aprila 1923, podpis nečlujiv.

Na poštne uradu v Konjicah je bil 3. aprila 1923, oddan znesek za naročnino »Napreja« brez imena.

Istotako sta bili odani v Hrastniku dne 9. aprila 1923 dve položnici za naročnino »Napreja«. Položnici sta bili oddani brez vsakega naslova. Prosimo da odpošiljatelj naznanijo svoj naslov na Upravo »Napreja«, Ljubljana poštni predal 168. Da ne bo še kakih nadaljnjih pomot podajamo tu navodilo, kako naj se položnica izpolni:

V prvi del z leve strani položnice se napiše številčno (n. pr. 15) in v nadaljnjih vrsticah pa z besedami (deset in pet); na srednjem delu zopet število (15) potem pa natančen naslov in na zadnjem delu, to je tretjem odrezku isto kakor na srednjem delu. Opombe se lahko napišejo na zadnji strani na srednjem delu; taka poročila je treba frankirati z znamko za 50 par. Lahko pa pripomniš tudi na srednjem delu nad besedo »Položnica«, zakaj pošiljaš denar: n. pr. naročn. april »Napreja«, naročn. »Lj. gl.« ali koledar itd. Vse sodruge, ki to že znajo, prosimo, naj poučijo o tem tudi druge.

Božja volja.

Kristjani molijo vsak dan molitev vseh molitev in v njej prepuščajo božji volji vsako odločitev: Zgodí se tvoja volja kakor v nebesih, tako tudi na zemlji.

Dobro — če vlada na svetu vsega-mogočen Bog, tedaj se bo vsekakor zgodila njegova volja, tudi če ne bi imel za to dovoljenja pravovernih kristjanov. Čigava volja pa naj bi se zgodila? Če bi bilo blagoslovljenim učiteljem krščanstva kaj do jasnosti, ne bi učili ljudstva v molitvah takih absurdnosti; kajti če ima Bog svojo voljo, tedaj je nezmislno, če jaz, ki nimam nobene moči, da bi jo ustavil, pritrdim, da naj se zgodi.

Take molitve so železni dokazi, da zahteva vera nemisleče ljudstvo, kajti misel bi mu morala razodevati absurdnost.

V resnici je zgodovina raznih cerkev večer boj proti misli. Vsa sredstva so bila dovoljena v tej tisočletni vojni — žal z velikim uspehom, zakaj cerkvam se je res posrečilo paralizirati na milijone glav in otopeni na milijone možganov.

Le popolnoma niso mogli zatreti misli; niso je mogli zadušiti, ne ssekati, ne pobosti, ne sežgati, dasi so poskušali vse.

In to bi moralo biti pravzaprav tudi z verskega stališča razumljivo; kajti če je vse od Boga, mora biti tudi misel od njega. In kar je od Boga, tega — bi dejali — ne more uničiti človeška sila.

Vere same so nastale iz misli. Trgovci s krščanstvom hočejo sicer po sili, da je za njihovo vero izjema; njo je baje Bog razodel. Ali tudi druge vere so si domišljale, da imajo svoj vir naravnost v nebesih. Zato je bil tudi Buddha rojen na čudežen način; zato je bil tudi Mohamed Alahov prerok. Dokazov za svoje božanstvo pa nima ne ena ne druga vera.

Toda gotovo je, da je dolga tisočletja človeštvo živelo brez teh ver. To je bila precej daljša doba, nego jo cerkev uči od stvarjenja sveta. Preden se je pojavil človek na našem planetu, so bile na

njem sto in sto tisoč let vsakovrstne živali, in ko je znal potem človek že davno rabiti precej umetno orodje, ni bilo po cerkvenih naukih še niti zemlje niti solnca niti sveta sploh, in šele dolgo pozneje se je oglašil glas nad vodami, o katerih živ krst ne razume, kakšna posoda jih je mogla držati.

Vsa tista neskončna tisočletja ni bilo ne mozaizma, ne brahmanizma, ne parzovstva, ne budizma, ne krščanstva, ne mohamedanstva. Zdaj so te in še neštete druge vere.

Če je »prava« vera res potrebna za izveličanje in če je mogel človek spoznati to pravo vero le z božjo pomočjo, tedaj nastane vprašanje, zakaj je ni Bog razodel takoj prvim ljudem in zakaj ne vsem ljudem. Cerkevni modrijani bi si radi nekako pomagali iz te zagate s povestjo, da so morali pravičniki iz predkristove dobe čakati v nekakšnem predpeklju. Ali s tem zopet slikajo svojega Boga krivičnega, zakaj človek vendar ni bil kriv, da je bil rojen pred letom 1., kako bi torej mogel biti kaznovan z dva, tritisočletnim čakanjem, pa še v takem dolgočasnem kraju?

Poleg tega pa so modrijani tudi pozabili na računico in na geometrijo. Kakšen bi moral biti tisti prostor, ki bi zadoštoval za vse v onih tisočletjih umrle ljudi?

Tako krivičen ne more biti noben Bog. In kako so nastajale vere, to vemo dandanes precej natančno.

Nekoč jih ni bilo, zdaj so. Torej jih je bilo treba izmisliti.

Če je vera dobra, je morala biti dobra misel, ki jo je splodila. In gotovo so bili ustanovitelji ver prepričani o svoji modrosti; prav zato so trdili, da so bili naravnost iz nebes navdahnjeni.

Ali če je mišljenje dobra reč, ne more biti to časovno omejeno. Misli so različne; tudi slabe so vmes. Ali to je odvisno od drugih razlogov. Za vero pa je bila misel dobra le takrat, ko jo je splodila; potem pa je postala naenkrat tako ničvredna, da jo je bilo treba prepovedati in zatirati. Zakaj?

Zato ker bi bila misel na svoji daljini poti lahko postala nevarna veri. In kjer se ni dala poteptati, ji je res postala nevarna.

Toda misli prihajajo še vedno po božji volji v glave. In na drugi strani molijo kristjani še vedno: Zgodi se tvoja volja!

Ni li to vendar precej velika hinavščina?

Če verjamejo, da ima Bog svojo voljo; če hočejo, da naj se godi ta volja, tedaj naj se ne vtikajo iz egoizma v njegove posle.

Če bi bili blagoslovljeni učitelji odkritosrčni in če bi res verjeli v Boga, kar ni v vseh slučajih gotovo, bi morali reči: »Misli naših nasprotnikov so prav tako od Boga kakor naše. Bog naj odloči, katere zmagajo; on že ve, kaj dela, mi pa smo

tudi le nepopolni ljudje. Naj se zgodi njegova volja!«

Ker ne ravnaajo tako, je jasno, da niso odkritosrčni. In da ne zaupajo v moč svojih nauk.

Proletarec.

Vščipni ga!

»Rdeči prapor« ta teden še vedno ni odgovoril na naše vprašanje, kako je prišel do naslovov naših naročnikov. Morda bo drugi teden bolj razpoložen.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA ŠTEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA
.. ZA SNOBE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA
TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG,
.. BROŠUR ITD. ..
STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Žena v hiši gospodinji, mož v gostilni prazni čaše ...

Zakaj?

Ker mu ne daš doma osvežujočega nadomestila. Skuhaj mu „Žiko“, z vročo ali mrzlo ga prikleneš na dom! - - - - -

1000 frankov mesečno

zaslužijo lahko ženske in moški vsakega stanu s sodelovanjem pri neki

holandski tvrdki.

Zahtevajte vzorce in brošure proti poslanim 10 Din v bankovcih pri: E. Bock, Wien, VI., Gumpendorferstraße Nr. 109/14.

+ Žene +

pomirite se, če vam mesečni red zastaja ali izostaja. Pomorem vam, zaščitim vaše zdravje in vam prinesem novega veselja do življenja. Uradno ocenjeno in za dobro spoznano. Obrnite se takoj na naslov:

K. Fesq

Hamburg B. 156, Papensstraße 95.

Jumperji

pletene

lopice

vedno

zadnja

novost!

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Nepremočljive

dežne plašče

za dame in gospode

priporoča tvrdka

A. & E. Skabernè

Ljubljana, Mestni trg 10.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

P. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki.

Zozi

Telefon 366. Brzojavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.

Čekovni račun št. 10.473.

Vse socialiste opozarjamo, naj ne kupijo nikdar nikjer ničesar pri tvrdkah, ki ne oglašajo v našem listu.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Ustanovljena 1900.

Delniška glavnica in rezervni zakladi cca.
K 150,000.000.

Cekovni račun: št. 10509. Brzojavni naslov: Banka Ljubljana.
Tel. št. 261 in 413.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Obreštuje vloge najugodneje.

Prodaja srečke razredne loterije.

Podružnice:

Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.